

Oponentský posudek disertační práce

Autorka: Marie Jandová (roz. Trtíková)

Název: Náboženské a existenciální otázky u Viktora E. Frankla. Jejich recepcce v teologickém myšlení se zvláštním zřetelem k Církvi československé husitské

Autorka k vypracování disertace přistoupila na základě svědomité přípravy a studia. Absolvovala studijní pobyt na Medizinische Universität Wien, podnikla studijní exkurze do bývalých koncentračních táborů, byla ve styku s památníkem Terezín a využila soukromý archiv rodiny Trtíkovy. V práci využila zejména biografické a deskriptivní metody ve spojitosti s chronologickým přístupem, dále metody analytické a komparativní. Disertace se vyznačuje interdisciplinárním přístupem zejména na pomezí psychologie a systematické teologie a lze postřehnout i filosofickou dimenzi pojednávané problematiky. Autorka nás upoutává svým nasazením, osobním zaujetím, přesvědčením o smysluplnosti recepcce díla V. E. Frankla v teologickém myšlení. Přínosný pro čtenáře je i pečlivě zpracovaný poznámkový aparát a jmenný rejstřík. Obrazovou přílohu disertace tvoří fotografická dokumentace pořízená autorkou.

Disertace je logicky členěna do těchto základních částí „Život a dílo Viktora E. Frankla (1905-1997)“, „Smysl života a další pojetí smyslu“, „Recepcce Franklova díla v pastorální psychologii“, „Logoterapie v korespondenci s Ježíšovým křížem“, „Pojem spirituality v myšlení Viktora E. Frankla“, „Mimořádná duchovní zkušenost u Frankla“, „Odras Franklova myšlení v české teologii se zaměřením na Církev československou husitskou“. Jednotlivé kapitoly vykazují vysoce rozvinuté teoretické i zkušenostní zázemí, angažovaný postoj autorky a schopnost propojovat vyváženě do vyšších celků náměty a motivy v práci obsažené. Syntetizující vyústění disertace se zřetelem k praktické aplikaci najdeme v závěru. Poté, co autorka konstatuje potvrzení hypotézy, podle níž se „Franklův program výchovy ke smyslu blíží k některým východiskům teologické reflexe Církve československé husitské“ (s. 129), se soustřeďuje na myšlenku „uplatnění logoterapie a ve výuce výchovy ke smyslu v Církvi československé husitské, např. ve vzdělávání budoucích kněží, dále v pořádání různých logoterapeutických cvičení, kurzů a konferencí, v praktické

pastorační péči s využitím logoterapeutických metod nebo ve výuce mládeže ke smyslu v rámci biblických hodin“ (s. 130). Dále se zabývá pastoračním působením na lidi, kteří mají psychické problémy.

Do rozpravy navrhuji tyto náměty:

-Dominantním tématem, kterému Frankl věnoval svou pozornost, je téma „Člověk je bytost hledající smysl, a poskytnout člověku pomoc v jeho hledání smyslu je jeden z úkolů psychoterapie – je to právě úkol logoterapie“ (v disertaci je citováno na s. 45). Domnívá se autorka, že současná doba otevírá více otázky hledání smyslu? Pokud ano, v čem se to projevuje?

-V souvislosti s personalistickým myšlením, kterému dal v české teologii impuls Zdeněk Trtík, vyvstává potřeba interpretace názoru, že „cesta k Bohu vede jen skrze osobní vztah k člověku. Osobní vztah k osobnosti je však možný jen tam, kde osobnost není považována za předmět. (...) Křesťanství stojí a padá s možností a skutečností takového vztahu.“ (V disertaci je citováno na s. 118).

-Mohla by se autorka vyjádřit k následujícím pojmům a jejich vymezení?

-práce, zaměstnání (v disertaci užito jako synonyma)

-existenční/existenciální vakuum (s. 68, 69)

-aktivistická/angažovaná religiozita.

Závěr:

Disertační práci hodnotím jako velmi zodpovědně zpracovanou, teoreticky fundovanou a přínosnou nejen pro autorku, a proto ji doporučuji k obhajobě.

prof. PhDr. Ilona Semrádová, CSc.

V Hradci Králové 03. 03. 2015

